

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ZA 2005 ROK

Wykonany zakres rzeczowy zadania (opis)

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zadania własne gmin w ww. zakresie powinny być realizowane w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalanych corocznie przez rady gmin.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2005 został przyjęty do realizacji Uchwałą Nr LXVIII/639/04 Rady Miasta Krakowa z dnia 29 grudnia 2004 r.

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu jest Główny Specjalista ds. Uzależnień w Referacie Zdrowia Wydziału Spraw Społecznych UMK.

GPPIRPA realizowany jest przez Wydział Spraw Społecznych w ramach:

- zadania nr 2 – *Rozwiązywanie problemów uzależnień, profilaktyka, rehabilitacja i leczenie uzależnień* (Referat Zdrowia);
- zadania nr 7 – *Upowszechnianie kultury fizycznej* (Referat ds. Kultury Fizycznej);
- zadania nr 8 – *Organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych oraz realizacja programów rozwoju i promocji kultury fizycznej* (Referat ds. Kultury Fizycznej);
- zadania nr 9 – *Rozwój bazy obiektów sportowych* (Referat ds. Kultury Fizycznej);
- zadania nr 12 – *Koordinacja współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi i zlecenie im zadań gminnych do realizacji* (Referat ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi);
- zadania nr 13 – *Realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przestępczości Młodzieży* (Referat ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Przestępczości Młodzieży);
- zadania nr 24 – *Zadania inwestycyjne* (Referat ds. Kultury Fizycznej).

Oprócz ww. Referatów SP, Gminny Program realizuje Referat Obrotu Napojami Alkoholowymi Wydziału Spraw Administracyjnych UMK – w zakresie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz wydawania i cofania zezwoleń na obrót tymi napojami podmiotom gospodarczym.

Środkami finansowymi z Gminnego Programu dysponuje również Wydział Edukacji UMK i wszystkie samorządowe przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Izba Wyrzeźwień, Straż Miejska Miasta Krakowa oraz wybrane miejskie placówki: oświatowe, kulturalne i pomocowe.

W okresie sprawozdawczym Referat Zdrowia przygotował 56 umów, aneksów i zleceń z podmiotami zewnętrznymi na realizację zadania oraz 2 zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa i 1 projekt uchwały RMK.

Opis szczegółowy wykonanych zadań:

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

1. Po zasięgnięciu opinii Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie, zawarto aneksy na realizację drugiego etapu udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia w Krakowie w latach 2004-2006 (po konkursie ofert z 2004 r.). Aneksy w ww. zakresie zawarto z następującymi 11 placówkami: NZOZ Małopolskie Centrum Profilaktyki i Leczenia Uzależnień, NZOZ Zakład Opiekuńczo-Leczniczy „Czwórka”/ Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu „ALKO-MED”, NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego i Uzależnień „PRO-VITA”, NZOZ Nowohuckie Centrum Psychoterapii i Terapii Uzależnień „PEMA”, NZOZ Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień, NZOZ Stowarzyszenia „Dobrej Nadziei”, NZOZ Specjalistyczna Poradnia Lekarska „ERGOMED”, NZOZ Centrum Medyczne „Prokocim Nowy”, NZOZ Centrum Medycyny Profilaktycznej, SPZOZ Szpital Uniwersytecki, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnień (przy Szpitalu Specjalistycznym im. J. Babińskiego). Łącznie do grudnia br. zakontraktowano świadczenia za kwotę 1.999.730 zł, z czego do końca roku zapłacono 1.997.250 zł. Z programów terapeutycznych i leczniczych w zakładach opieki zdrowotnej skorzystało łącznie 5.860 osób, w tym 2.878 uzależnionych od alkoholu. Oprócz tego zakupiono dodatkowy program „Grupa terapeutyczna dla rodziców młodzieży objętej leczeniem w Krakowskim Ośrodku Terapii – kontynuacja”, przekazując na budżet tej placówki 20.000 zł (odbiorcy działań: 12).
2. W okresie sprawozdawczym dofinansowano działalność telefonu zaufania i informacyjnego: telefon zaufania dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin (przy Izbie Wytrzeźwień – finansowany w ramach 238.500 zł dotacji na Punkt Konsultacyjny), całodobowa informacja medyczna (197.999,90 zł – w trybie zamówienia publicznego). W ww. telefonie zaufania odnotowano 1.155 rozmów, w tym 1.067 dotyczących alkoholizmu.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

1. Programy profilaktyczno-terapeutyczne, interwencyjno-pomocowe i readaptacyjne dofinansowano poprzez przekazanie środków do dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej dla:
 - Miejskiego Ośrodka Polityki Społecznej (12.000 zł na program edukacyjny na rzecz społeczności romskiej w Krakowie pn. „Bliżej, Razem”, odbiorcy działań: 96 dzieci);
 - Ośrodka Interwencji Kryzysowej (47.600 zł na programy: „Grupowa pomoc jako oddziaływanie psychospołeczne dla zmiany postaw kobiet doświadczających przemocy i alkoholizmu w rodzinie” i „Zintegrowany system pomocy dla dzieci ofiar traumy: program pomocy psychologicznej i oddziaływań terapeutycznych wobec dzieci z podejrzeniem nadużycia seksualnego i wobec rodziców nie podejrzanych o nadużycie”, odbiorcy działań: 89 osób);

- Ośrodka dla Osób Dotkniętych Przemocą (20.000 zł na zapewnienie schronienia i specjalistyczne poradnictwo dla ofiar przemocy, szczególnie ze środowisk dotkniętych problemem alkoholowym, odbiorcy działań: 21 osób),
 - Ośrodka Poradnictwa i Terapii Rodzin (10.000 zł na poradnictwo i terapię rodzinną, odbiorcy działań: 15 rodzin),
 - Domu Pomocy Społecznej przy ul. Łanowej 41b (20.000 zł na kontynuację projektu readaptacji osób pozbawionych wolności, uzależnionych od alkoholu poprzez pracę z młodzieżą niepełnosprawną pn. „DUET”, odbiorcy działań: 55 osób).
2. Promowanie trzeźwego i bezpiecznego sposobu spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, opieka oraz pomoc w nauce, a także możliwość rozwijania zainteresowań poprzez uczestnictwo w zajęciach placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego: 40.000 zł dla siedmiu Dziennych Ośrodków Socjoterapii „U Siemachy” (za pośrednictwem MOPS), odbiorcy działań: 956 wychowanków, z których 450 to dzieci i młodzież z rodzin z problemami alkoholowymi.
 3. W związku z brakiem środków finansowych zrezygnowano z tworzenia centrum integracji społecznej.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. W ramach realizacji Zarządzenia Nr 573/2005 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 7 kwietnia 2005 r. wszystkie samorządowe przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne na terenie Gminy miejskiej Kraków (117.696 uczniów) otrzymały łącznie 781.400 zł (za pośrednictwem EK/ZEO) na powiązanie działań wychowawczych z różnego rodzaju oddziaływaniami profilaktycznymi wśród uczniów oraz zwiększenie wiedzy nauczycieli i rodziców na temat problematyki uzależnień (zadania w ramach szkolnych programów profilaktyki). Ponadto Wydział Edukacji przekazał do szkół 1.200.000 zł na realizację programu zajęć pozalekcyjnych „Młody Las” (w ramach profilaktycznej strategii alternatyw).
2. Realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przystępczości Młodzieży: opracowanie koncepcji utworzenia placówki opiekuńczo – wychowawczej wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w dzielnicy XIV i rozpoczęcie wstępnych rozmów dot. harmonogramu prac związanych z realizacją inwestycji; finalizowanie przygotowań do otwarcia takiej placówki przy ul. Mogilskiej; przygotowanie akcji zachęcającej krakowian do wpłacania 1% podatku na krakowskie organizacje pożytku publicznego; współpraca z Komendą Miejską Policji - Policyjnym Zespołem Prewencji Aktywnej przy Sekcji ds. Nietletnich i Patologii – druk materiałów dydaktycznych do szkolenia nauczycieli, wychowawców z zakresu procedur postępowania nauczycieli i metod współpracy szkół z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przystępczością i demoralizacją oraz zakup materiałów dydaktycznych do szkoleń: „Zmniejszenie ryzyka stawania się ofiarą przystępstwa u dzieci w wieku przedszkolnym”; współpraca międzynarodowa w ramach zadania – m.in. z miastami biorącymi udział w projekcie DEMOS; przeprowadzenie badań (opracowanie raportu) których przedmiotem było zjawisko „dzieci ulicy”: oszacowanie skali zjawiska i jego specyfiki na terenie Krakowa oraz inicjowanie i rozwój nowych form pracy z młodzieżą poprzez przygotowanie do pracy

wychowawców środowiskowych „streetworkerów”; opracowanie, druk i dystrybucja publikacji: „Między domem a ulicą. Wokół problemów wychowania w dobie globalizacji i kultury masowej”; wydanie i dystrybucja do gimnazjów 9 numerów magazynu dla młodzieży „Śmigło”; koordynacja działalności sieci Klubów Śmigła; dystrybucja II edycji „Poradnika Młodego Małopolanina” oraz wydanie i dystrybucja III edycji „Poradnika Młodego Krakusa”; wydanie i kolportaż plakatów: „Młodzież Przeciw Przemocy” i „Krakowska Akademia Samorządności”; współorganizacja kampanii społecznej „Mnie to nie bierze”, Chrześcijańskich Dni Żaka i Krakowskich Dni Rodziny; zorganizowanie wakacyjnego kursu j. angielskiego dla młodzieży gimnazjalnej z krakowskich placówek wsparcia dziennego; organizacja JULIADY 2005 – wakacyjnego cyklu imprez rekreacyjno-sportowych dla młodych ludzi pozostających w mieście podczas wakacji; zorganizowanie warsztatów „Standardy pracy z dziećmi i rodziną” dla pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych, MOPS, Policji i Straży Miejskiej; stała aktualizacja domen internetowych MPPPM; rozpoczęcie działalności Krakowskiej Akademii Samorządności – forum edukacji obywatelskiej dla młodych ludzi; zorganizowanie konkursu dla samorządów szkół gimnazjalnych i warsztatów szkoleniowych dla członków i opiekunów samorządów szkół gimnazjalnych; zorganizowanie konferencji „Dzieci ulicy – świetlice socjoterapeutyczne dzisiaj”.

Na ww. zadania w ramach MPPPM zaplanowano: 250.000 zł.

3. Podejmowano działania informacyjno-edukacyjne: włączono się w obchody Światowego Roku Sportu i Wychowania Fizycznego ONZ poprzez uczestnictwo w ogólnopolskiej kampanii społecznej „Zachowaj trzeźwy umysł”, w ramach której przekazano do szkół materiały profilaktyczne, organizowano konkursy i zawody sportowe dla uczniów. „Mnie to nie bierze” – pod tym hasłem od 29.04 do 31.05 we współpracy z „Gazetą Krakowską” zorganizowano kolejną akcję, której celem było przedstawienie zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i wskazanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla młodych ludzi; w ramach tego projektu ukazało się 15 artykułów w „GK” i specjalny 16-stronnicowy informator, który w liczbie 20 tys. egzemplarzy trafił do wszystkich krakowskich gimnazjalistów, przeprowadzono konkurs plastyczny „Jestem wolny” (w MDK FORT 49 Krzesławice) i na najciekawszy pomysł zagospodarowania czasu wolnego od zajęć szkolnych, akcję zakończyła impreza plenerowa na obiektach KS „Wisła”. Wydział włączył się również w ogólnopolskie kampanie: PARPA „Alkohol – nieletnim dostęp wzbroniony” (zmniejszanie rozmiaru zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim poprzez działania informacyjno-edukacyjne i poprawę skuteczności interwencji wobec nieuczciwych sprzedawców) i Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii „Bliżej siebie – dalej od narkotyków” (zwrócenie uwagi na chroniącą rolę pozytywnych relacji rodzic-dziecko). Profilaktyka narkomanii poprzez promowanie zdrowego stylu życia i wschodnich sztuk walki była celem światowej kampanii „MuayThai przeciwko narkotynom”, w ramach której zorganizowano Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Boksie Tajskim. W czasie ich trwania udzielano bezpłatnych porad i konsultacji psychologicznych; dyżury specjalistów były również częścią imprezy sportowo-rekreacyjnej dla młodzieży na Rynku Głównym JULIADA 2005 w ramach dorocznej akcji „Młodzież Przeciw Przemocy”, III Krakowskich Dni Zdrowia na Rynku Głównym, Wielkiego Festynu Rodzinnego na Błoniach podczas Krakowskich Dni Rodziny, cyklicznych nocnych audycji w RADIU KRAKÓW pod hasłem „Pokonać wstyd” oraz Dni Otwartych w wybranych krakowskich placówkach terapeutycznych (dot. uzależnienia od substancji niechemicznych oraz zachowań ryzykownych wśród młodzieży). Podczas ww. akcji

profilaktycznych wykorzystywano przygotowane i zakupione przez SP materiały informacyjno-edukacyjne i gadzety promocyjne, m.in. pisma „Remedium” i „Świat Problemów” (prenumerata), informator „Wykaz placówek specjalistycznych dla dzieci i młodzieży w Mieście Krakowie”, a także okolicznościowe baloniki, koszulki i plecaki z nadrukiem „Kraków – Zdrowe Miasto”. W grudniu wydano zaktualizowane informatory z wykazem placówek realizujących miejskie programy profilaktyczne oraz kalendarze ścienne z adresami i telefonami interwencyjnymi. Koszty: 2.000 szt. plakatów / kalendarzy (5.006,27 zł), 25.000 szt. broszur (17.100 zł), 3.000 szt. balonów (3.477 zł), 1.500 szt. koszulek (20.315 zł), 400 szt. plecaków (8.296 zł), 650 szt. „smyczy” (1.982,50 zł). Wykonawcy ww. zleceń zostali wybrani w drodze zamówienia publicznego.

4. Diagnozowanie i monitorowanie problemów uzależnień: zlecenie badań i publikacja raportu PBS „Wzorce konsumpcji alkoholu” (koszt: 29.273,90 zł).
5. Przeprowadzono zajęcia sportowe, rekreacyjne i pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży w ramach: całorocznej działalności uczniowskich klubów sportowych (62 kluby, 796.000 zł dotacji), akcji „Zima w Mieście” oraz Krakowskiej Olimpiady Młodzieży; łącznie na organizację imprez sportowych w ramach profilaktycznej strategii alternatyw (bez uks-ów) zaplanowano kwotę 104.600 zł do końca roku z budżetu SP.
6. W ramach „projektowania i rozwoju oraz poprawy funkcjonowania bazy sportowo-rekreacyjnej” zaplanowano następujące inwestycje: budowa sal gimnastycznych przy Szkole Podstawowej Nr 72 i SP 132 (900.000 zł w EK/ZEO), modernizacja Kąpieliska Bagry Wielkie (100.000 zł w SP), modernizacja zespołu basenów kąpielowych KS „Clepardia” (250.000 zł w SP), modernizacja sztucznego lodowiska przy ul. Siedleckiego 7 (340.000 zł w SP), budowa obiektów KS „Grzegórzecki” (400.000 zł w SP), modernizacja obiektów KS „Wanda” (100.000 zł w SP), ośrodek sportowo-rekreacyjny „Kurdwanów Nowy” (450.000 zł w SP), budowa Centrum Aktywnego Wypoczynku na stadionie KS „Borek” (400.000 zł w SP/ZGK), budowa Młodzieżowego Centrum Sportu i Edukacji (60.000 zł w SP), rozbudowa Uczniowskiego Klubu Żeglarskiego „Horn” (100.000 zł w SP), modernizacja obiektów sportowych Ośrodka Sportu i Rekreacji „Krakowianka” przy ul. Bulwarowej (200.000 zł).

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

1. W ramach Programu Współpracy Miasta Krakowa z Organizacjami Pozarządowymi dofinansowano 97 projektów na łączną kwotę 1.416.649 zł na wspieranie działań w obszarze profilaktyki i rehabilitacji uzależnień, w tym na organizację wolnego czasu dzieci i młodzieży.
2. Dofinansowano 62 uczniowskie i parafialne kluby sportowe, realizujące profilaktyczną strategię alternatyw. Na ten cel wydatkowano 796.000 zł. Odbiorcy działań: 8.452 uczniów.

V. Obsługa Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interwencyjnego i Punktu Konsultacyjnego przy Izbie Wytrzeźwień w Krakowie, współpraca z Policją i służbami miejskimi.

1. Obsługiwana przez Referat Zdrowia, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie składa się z 16 członków, w tym 2 radnych Miasta Krakowa; Komisja zebrała się na 15 posiedzeniach plenarnych; 2 x obradowało Prezydium Komisji, a 30 x jej zespoły problemowe: ds. opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na obrót napojami alkoholowymi, ds. profilaktyki

i leczenia (posiedzenia połączone z wizytacjami w placówkach terapii uzależnień). Komisja przyjęła 18 wniosków i opinii merytorycznych, w tym zbiorcze dotyczące zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych: zaopiniowano 966 pojedynczych wniosków o wydanie zezwoleń – 960 pozytywnie i 6 negatywnie. Ponadto członkowie Komisji pełnili dyżury w Zespole Interwencyjnym MKRPA przy Rynku Podgórskim regularnie 3 x w tygodniu: wtorek, środa, czwartek w godz. 17.00-19.00. Zarejestrowano 434 nowe sprawy; w 394 przypadkach wystąpiono do Sądu o orzeczenie przymusowego leczenia odwykowego.

2. Punkt Konsultacyjny przy IW otrzymał 238.500 zł dotacji. Osobom zwalnianym z Izby i zgłaszającym się do Punktu z zewnątrz udzielono łącznie 7.230 porad, w tym 230 dla ofiar przemocy domowej.

VI. Ograniczanie dostępności do alkoholu.

1. SMMK otrzymała 10.000 zł na utrzymanie zakupionych w 2001 r. alkometrów. Funkcjonariusze Straży Miejskiej zatrzymali 58 kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości.
2. Wydział Spraw Administracyjnych przeprowadził wspólnie z Policją i częściowo z inspektorami Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej 657 kontroli placówek prowadzących obrót napojami alkoholowymi, w tym: 145 kontroli zakładów gastronomicznych oraz 219 kontroli lokali prowadzących sprzedaż detaliczną (sklepów); pozostałe kontrole to wizje przed wydaniem zezwolenia.